

¹ Michal Pupala (1972) szlovák író, forgatókönyvíró, dramaturg. Újságírást és művészettörténetet tanult, az irodalomban negyvenéves korában robbant be. Korábban a legendás U-Clube pultos is volt, jelenleg Pozsonyban él. Itt közölt *Ebédszünet* (Obedná prestávka) c. elbeszélése a 2014-ben megjelent *Návštevy* (Látogatások) c. prózakötetéből való.

Ebédszünet

A reggeli megbeszélés közben Patrik üzenetet kapott. Romana írt, a nőnek ezzel sikerült is megmérgeznie a nap kezdetét. Későbbre halasztotta a válaszküldést, de mire odajutott, hogy visszaírjon, a teste cserben hagyta, az ajánlatra gondolva hímtagja optimista, lankadatlan merevéssel válaszolt, akkor már a számítógépnél ült és mímelte a munkát.

A munkatársainak, akik a közeli pizzériába mentek ebédelni, azt mondta, az egyik ügyféllel találkozik a városban. Amikor becsukódott mögöttük az ajtó, megbeszélte telefonon az ügyet. Eljött az ügynökségből, és szolgálati kocsijával leparkolt a pár utcányira lévő új építésű társasház előtt. Úgy állt meg, hogy a főútról ne láthassák meg az autóját.

Romana tréningnadrágban és kinyúlt pólóban fogadta, nem volt rajta melltartó, mezítláb battyogott a laminált parkettán. Szólt, hogy épp most hozták meg a csilis pizzát, ám Patrik azt hazudta, siet vissza a gyűlésre, most nem nagyon ér rá, így a légyott idejét nagyjából egy órára korlátozta.

A konyhában azonnal szembeötlött neki a két dugig tömött szemeteszsák, úgy tele volt, hogy bármelyik pillanatban kirepedhetett. Sokkal nagyobb a rendtelenség, mint legutóbb: a mosogatóban egy rakás mosatlan edény, a szőnyeg csupa morzsa. Eszébe jutott, hogy Romana az új életéből nyilván már a porszívót is kitörölte. De a töméntelen felhalmozott élelmiszer sokkal nyugtalanítóbb volt, mint a hatalmas felfordulás. Kartondobozok, ételtartók, zacskók mindenütt. Felbontatlan csomagban. Romana annyi ételt és vitaminkészítményt halmozott fel, mint ha a háború kitörését várna. Ez beteges. Patrik már régóta véget akart vetni a garzonlakásban tett látogatásoknak, ma ezt mindenképpen közli vele.

A telepakolt asztalon meglátta a pizzás dobozt.

Közel a heverőhöz, amelyet sosem látott megágyazva, a lány kibújtatta az ingéből. Levette a melegítőnadrágot. Gyors mozdulattal letolta a bugyiját, és az ablak irányába hajította.

A karácsonyi ünnepségen jöttek össze, amelyet Romana főnöke szervezett a VIP üzleti partnerek számára. Patrik nemrég lett az ügynökség kreatív menedzsere, ez volt az első jelentősebb rendezvény, amin részt vett. A megbízói megbeszélés előtt már eljutott hozzá a hír, hogy Romana milyen rendkívül tehetséges menedzser. Patrik viszonya az elkövetkező pár hétben a szimpátia (vicces és ironikus) és aközött csapongott, hogy felpofozza (amiért ennyire ironikus és megalkuvást nem tűrve mindent a cég érdekei fölé helyez). Csak akkor engedett fel az est sikeressége miatti aggodalom feszültsége, amikor Romana főnöke a táncparkettre célalta a feleségét.

Amikor egy óra múlva a felöltőjét is elhajtotta, Romana megjegyezte: most már lazíthatnak, rendben lesz minden. Ezután valószínűleg már csak a főnök elhíresült robottáncá következik. Azt javasolta, dobjanak be egy italt a szalonban, az asszisztenst adóvevőn utasította a további teendőket illetően. Az üres bárpulthoz ültek, ahova behallatszott a nagyteremből a vigadalom. Cseverésztek és száraz martinit iszogattak.

Ezt megelőzően Patrik még nem ivott száraz martinit. Az italról téves elképzelései voltak, azt hitte, a Martini márkájú száraz vermut a fő alkotóeleme. Romana tisztázta a fogalmakat, és elmagyarázta neki, hogy ginbe, esetleg vodkába pár csepp vermutot lötytyintenek, valaki csak kevés jeget rak bele, és természetesen az elmaradhatatlan zöld olajbogyót. Minél kevesebb a vermut, a martini annál szárazabb. Egész életükben bámulhatják a szlovákok a Bond-filmeket, akkor sem értik meg, mi a száraz martini. Patrikot ez a megjegyzés elég kellemetlenül érintette.

A harmadik pohár után Romana hangja vontatottá vált: fél év munkája van ebben a szaros karácsonyi buliban, és minden igyekezetet és stresszt betetőzi a tinglitanglit játszó zenekar, az összehányt vécé és a padlón heverő üvegszilánk. Ötkor felkapcsolják a villanyt, hogy a vendégek végre megértsék, vége a bulinak. Romana Patrikra mered, a tekintete egy olyan nő érzelmeit tükrözi, aki kezdi elveszíteni az értelmét annak, amit csinál. A férfi felismerte a döntő pillanatot.

Az öltöző kulcsai, az adóvevőbe mondott utasítások, a stáb bőrfotelekre hajított kabátjai.

Megegyeztek abban, hogy érzelemmentes kapcsolatot létesítenek. Az érzelmek úgysis feleslegesek.

Év elején Romana otthagyta a céget.

Kijelentette, szüksége van egy kis szünetre, nem üdülésre vagy fizetetlen szabadságra vágyik, amelyet állandóan megmérgeznek a telefonhívások és a céges e-mailek. Legalább pár hétre ki kell szállnia ebből a mókuserékből. Patrik megértette, Romanának van elég pénze, hogy ilyesmit megengedhessen magának. Azt állítja, ha ismét visszatér a munkaköze, körbetelefonálja az ismerőseit, és gond nélkül talál új állást. Egy idő után jelentkezett a volt főnöke, nem személyesen, az asszisztense hívta. Nagylelkűen felajánlotta, hogy visszaveszi. Patrik erről már a munkatársaitól értesült, akik mindent tudtak az ügyről, jól szórakoztak és irigykedtek is egyszerre.

Romana nem tért vissza. Az ismerőseit sem hívta fel. Patrik megértette, hogy nem keres munkát, és valószínűleg sokkal több pénze van, mint ahogy azt korábban feltételezte. Amikor szóba hozta a munkát, mert mi másról beszélt volna és hol máshol, mint Romana kis lakásában, a nő figyelmesen végighallgatta, de a további beszélgetést valahogy nem nagyon forszírozta. Patrikot idegesítette az arckifejezése. Azt állította, már teljesen máshol van, Patrik meg nem kérdezősködött tovább. Meghízott. Egyre kevesebbet beszélt, Patrik pedig egyre több kifogást keresett, miért ne térjen vissza a garzonba, ahova Romana bevaccolta magát. Úgy vette észre, a lány nem csak meghízott, valahogy az egész teste eltunyult.

A hátán fekve a hasáig felhúzta a térdét. Patrik szemébe nézett és nyögött, bizonytalanul sürgető, meredt tekintete zavarta a férfit: a pillantása mint egy béklyó, erősen magához kötötte. Mielőtt a csúcsra ért, eszmélt csak fel, hogy nyüszít, és kérleli, ne hagyja el, és a hullám, amely magával ragadta, egyre csak lankadni kezdett, aztán látta a feje közelében remegő női talpat, a sárga, bőrkeményedéses, parmezánszeletre emlékeztető sarkat.

Hogy Patrik az asztalhoz ülhessen, Romanának el kellett pakolnia a székről az életmódmagazint és a brazil dióval teli tálkát. A pizzát megmelegítette a mikrosütőben. Visszavette a tréningnadrágot és a pólót, a haját lófarokba fogta. Helyet csinált a tányérokknak. A csuklójával, mint egy ekevassal a falhoz tolta az asztalon lévő zabpelyhes zacskót, az üres joghurtos dobozt, benne a kiskanállal, az antioxidánsokat tartalmazó gyümölcslevet.

A pizza megpuhult a mikróban, és evés közben ide-oda hajlott. Romana abból a pizzériából rendelte, amelyben most Patrik munkatársai üldögéltek.

– Vége – szólalt meg egyszeriben, és Patriknak leesett a tantusz, hogy ez tulajdonképpen egy kérdés. – Nem jössz többé, ugye? – A nő tekintete választ várt, vagy nem is? Patrik nem volt már biztos semmiben. – Van valakid?

Csoválta a fejét, és nyelt egyet.

– Jobb lesz ez így – jelentette ki megrendülten, eredetileg azt tervezte, a saját kezébe veszi majd az irányítást. Ideges volt, amiért Romana arca ennyire nyugodt maradt. A szenvtelenség megzavarja, ez csak álca, így próbálja meg elterelni Patrik figyelmét a gyors kézmozdulatról, amellyel felkapja a kenyérvágó kést az asztalon lévő nagy rendetlenségéből.

– Nem iszol egy kis bort? – kérdezte Romana.

– Kocsival jöttem.

– Értem.

Csendben ettek, a tányéron ottmaradtak a pizza szélei.

– Sajnálom – mondta Patrik, úgy érezte, még mondania kell valamit.

– Minden oké. Megértem – szóló Romana. A mosoly az arcára fagyott, mint a gyurmába nyomott minta.

– Akkor én megyek.

– Várj még – kérte Romana. – Még egy picit. – Kinyújtotta a kezét, és megsimogatta a férfi combját. – Kis hülye. – Képtelen volt bármit is szólni, figyelte, ahogy lekuporodik mellé a morzsákkal teli szőnyegre. – Bocsáss meg!

Elmenőben még kézbe vette a szemeteszsákokat és kidobta a kukába.

Délután Patrik főnöke mégis összehívott egy gyors, operatív munkaértekezletet az új megrendeléssel kapcsolatban. Amikor véget ért, Patrik teli húgyhólyaggal a vécére sietett. Egy piros foltot vett észre a fitymáján, megijedt, de csak egy kicsi csilidarab volt.

– Ma nem főzünk vacsorát.

Maja a fürdőszobaajtóban állt, a lányát nézte. Kajka az anyja kidüllesztett szemén szórakozott.

– Rendelünk pizzát. Sonkásat...

– Kukoricásat is – vágott közbe Kajka.

– Sonkás-kukoricás, négy sajtosat.

Patrik vizes hajjal, alsónadrágban jött ki a fürdőszobából.

– Már megint pizza?

– Hogyhogy megint? – tiltakozott Maja. – Nem volt már pizza... Nem is tudom, mikor ettünk pizzát utoljára. – Kajkára pillantott. – Mi már megegyeztünk, ugye?

Patrik a konyhán át az erkély felé vette az irányt.

– Majd eszem a tiétekből, rendelj nagyobbat.

– Én az enyémből nem adok – mondta Maja. – És menj, öltözz fel, ne szaladgálj itt pucéran.

– Én adok az enyémből – szóló utána Kajka, de Patrik ezt már nem hallotta.

Kiment az erkélyre és rágyújtott. Naponta kettőt szívott. Az elsőt reggel, mielőtt munkába indult. A másik cigaretta pontot tett a munkával eltöltött idő végére.

Miután bement a konyhába, a lányok már puccba vágva várták. Maja Kajka ízléstelen, rózsaszín ruhájának fodrait igazgatta, a pörgős szoknya túl rövid volt, a flitterrel kivarrott, szűk felsőn át kidudorodtak hasának zsírpárnái. Patriknak a méhlárvák jutottak erről az eszébe.

– Mit mondasz? – kérdezte Maja, megfogta a lánya kezét, Kajka pedig ügyetlenül megpördült.

Kíváncsi volt a véleményére, kérdően Patrikra bámult.

– Szép.

Kajka magyarázkodni kezdett. Beyoncéről lotyogott, majd a kiállhatatlan Lencsés Pötyiről, aki nem akarta, hogy ő is táncoljon a fellépésen, aztán meg beteg lett, a tanító néni pedig úgy döntött, mégis táncolhat, de a ruhákat addigra már megvarrták, anyukának át kellett alakítania és...

– Ha akarod, bekapcsolom azt a számot.

– Milyen számot?

– Jaj, apa, hát a Beyoncét, amire táncolni fogunk.

A vacsora alatt nem tudta róla levenni a szemét, az volt az érzése, hogy a lánya még mindig magán viseli azt a szörnyű ruhát. Megtanították, hogy ne csámcsogjon, illedelmesen, csukott szájjal evett, az ételre összpontosítva minden falatot alaposan megrágott. Észrevette, milyen meredten figyel a pizzaszleteket, amelybe beleharapott. A tányérjára esett pár szem kukorica. Összeszedte, és egymás után a szájába rakta. Elkapta az apja tekintetét, rámosolygott, és már nyúlt is a következő szeletért. A negyedikért. Patrik számolta.

– Na-na-naaa, kisasszony!

Mindketten meglepetten pillantottak rá.

– Nem gondolod, hogy ha ennyi pizzát befalsz, nem bírsz majd táncolni a teadélutánon a többiekkel?

– Miért nem hagyod békén? – reagált haragosan Maja.

– De hát nézz rá!

– Egyél csak annyit, amennyi jólesik, angyalom – hajolt Maja a lányához, és ezt a lehető legnyájasabban mondta, eközben pedig egy dühös pillantást vetett Patrikra.

Kajka még harapott egy falatot, majd a félbehagyott pizzaszületet lehorgasztott fejével visszahelyezte a tányérra.

Patrik és Maja korábban megegyeztek, hogy a nevelési kérdéseket nem a lányok előtt vitatják meg.

– Menj be hozzá, és kívánj neki jó éjszakát. – Maja dühében összeszorította a száját. – Vár.

Kajka az ágyában feküdt. Az előszobai lámpa fénye nem ért el a sarokban lévő heverőig. Most oda kellene mellé ülnie.

– Jó éjszakát! – mondta az ajtóból.

– Jó éjt! – hangzott a válasz a sarokból, Patrik úgy érezte, a sötétből, ahova nem látott el tisztán, egy test nélküli hang szólt vissza. – Apuci?

– Igen?

– Nem jössz el a fellépésemre?

– Kicsikém, de hogy gondolhatsz ilyet? Hogy jut ilyen az eszedbe?

A szoba sarkában néma csend támadt.

– Természetesen elmegyek.

– Jó.

Odaülhetne hozzá és megpusztilhatná az arcát, de nem bírta megmozdulni. Azon gondolkodik, nyitva lehet-e a lánya szeme, vajon látja-e őt.

– Alukáljál!

– Jó.

Maja már a nappaliban várta. Egy pohár bort tartott a kezében. Amint a férje becsukta maga mögött az ajtót, azonnal ráripakodott:

– Mi a faszt csinálsz?

– Jaj istenem, nem gondolom, hogy elalvás előtt tele kéne magát tömnie pizzával. Ez minden.

Maja csóválta a fejét.

– Egyáltalán felfogod, hogy még csak kilencéves?

A saját szavai hallatán hirtelen előntötte a bánat, csúnya ráncok jelentek meg az arcán, aztán erőt vett magán. Patrik leült mellé a heverőre.

– Amikor bementem hozzá – folytatta Maja –, láttam, hogy sírt. De nem akarta, hogy megvigasztaljam, se semmi. Érted? Nem akarta, hogy lássam a könnyeit.

Patrik felemelte a karját, és óvatosan átölelte az asszonyt.

– Nem is tudom, úgy viselkedsz vele... – kortyolt egyet a borból, majd ránézett. – Másképp viselkedsz vele, mint korábban.

– Az isten szerelmére, ezt hogy érted?

– Másképp.

– Na jó, akkor máskor nem szólok...

Dühösen lerázta a hátáról a férje karját. Az ajkát még mindig összeszorította.

– Valamikor olyan jóban voltatok, Patrik. Játszottatok. Most meg már rá se nézel. Ha odajön hozzád, akkor a terhedre van...

Mintha nem is lenne ajka.

– Szörnyen szeret téged.

– De hiszen én is szeretem.

– Akkor nyilvánítsd ki a szeretetedet!

Patrik felállt. A vitrinből elővett egy poharat, és bort öntött magának. Maja poharát is utántöltötte, bár még nem volt teljesen üres.

– Nem tudom, mi történik, tényleg nem tudom – teszi hozzá az asszony.

Maja borozgatott, Patrik pedig a munkájáról beszélt, most sok a teendő.

– Ha ennek vége – ígérte –, kiveszek valahol egy hétvégi házat, és kipihenjük magunkat.

– Nem tudom, ezen változtat-e valamit.

Észrevette, hogy a bor már az asszony fejébe szállt. Mindig hamarabb becsiccsentett, mint ahogy az illendő lett volna, nem bírta az italt. Mindjárt összeakad a nyelve.

Minden este iszunk – futott át Patrik fején. Szinte minden este megiszunk egy vagy két üveg bort.

Maja minden előjel nélkül sírva fakadt.

Utálta, ha bög.

Amikor kissé megnyugodott, beismerte, azt fontolgatta, megcsalja.

– Meg akartam tenni – mondta sírva. – Szörnyen akartam, de nem tudtam.

Rámeredt, tekintete egyszerre volt kérlelő és szemrehányó. Érezte, hogy megmerevedik. Képtelen volt megmozdulni, most erre mit mondjon?

– Olyan nehéz ez.

Utálta a grimaszt az arcán, amikor sírt. Még mindig karcsú és vonzó, jó az alakja, de az arcán már megjelentek az öregség első jelei.

Patrik tudta, hogy szétesőfélben az élete. Ismét megcsuszamlott a talaj a lába alatt, Maja a férje karjai közt találta magát. Már nem szorította össze görcsösen a száját, megduzzadt ajka kinyílt.

Kiöntötte a bort. Felugrott, és az ajtónál megingott. Megragadta az ajtófélfát. A konyhából sótot hozott. Rászórta a borfoltra. Mintha az egész matracot be akarná hinteni.

– Majd holnap kitisztítom.

Miért olyan nehéz ez?

– Lefoglalom a hétvégi házat.

A leöntött, alaposan besózott matracot lerakta a földre. Minden rendben lesz.

Patrik kinyitotta a következő üveg bort. Csókolta a dühtől megduzzadt ajkat. Ledobták a másik két matracot is, és a csupasz heverőn szeretkeztek.

Vályi Horváth Erika fordítása